

Cazin

Cilj ove komparativne analize je utvrditi u kojoj su mjeri razvojne strategije Opštine Cazin usklađene sa razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva koje su identifikovane u ovoj opštini tokom terenskog dijela istraživanja.

Analizom je obuhvaćeno 15 od ukupno 17 postojećih ciljeva održivog razvoja, koje je utvrdila Generalna skupština Ujedinjenih nacija (UN) sa ciljem da posluže kao globalne smjernice ka održivom razvoju. Korišteni su slijedeći ciljevi održivog razvoja:

- svijet bez siromaštva;
- svijet bez gladi
- zdravlje i blagostanje;
- kvalitetno obrazovanje;
- rodna ravnopravnost;
- čista voda i sanitarni uslovi;
- pristupačna energija iz čistih izvora;
- dostojantven rad i ekonomski rast;
- smanjenje nejednakosti;
- održivi gradovi i zajednice;
- očuvanje klime;
- očuvanje vodenog svijeta;
- očuvanje života na zemlji;
- mir, pravda i snažne institucije;
- partnerstvom do cilja.

Analizom je utvrđeno da su razvojni strateški dokumenti Opštine Cazin usklađeni sa društveno-ekonomskim razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva u tek jedna od ukupno 15 posmatranih ciljeva održivog razvoja. U odnosu na devet ciljeva održivog razvoja je utvrđena djelomična usklađenost, dok je potpuna neusklađenost utvrđena u odnosu na pet cilja održivog razvoja.

- Strategije Opštine Cazin su usklađene sa slijedećim ciljem održivog razvoja: Očuvanje života na zemlji.
- U odnosu na devet ciljeva održivog razvoja utvrđena je djelomična usklađenost sa identifikovanim potrebama lokalne zajednice i to kod ciljeva: Rodna ravnopravnost; Kvalitetno obrazovanje; Dostojanstven rad i ekonomski rast; Čista voda i sanitarni uslovi; Održivi gradovi i zajednice; Očuvanje klime; Očuvanje vodenog svijeta; Mir, pravda i snažne institucije; Partnerstvom do cilja.
- Potpuna neusklađenost razvojnih strategija Opštine Cazin je utvrđena u odnosu na slijedeće ciljeve održivog razvoja: Zdravlje i blagostanje; Pristupačna energija iz čistih izvora; Smanjenje nejednakosti; Svijet bez siromaštva i Svijet bez gladi.

Iz navedenog je evidentno da je pristup razvoju u Opštini Cazin samo djelomično orijentisan ka održivom, participativnom razvoju.

Cazin treba usmjeriti svoje kapacitete na suzbijanje siromaštva, gladi i smanjenje nejednakosti. Obzirom da su mladi jedna od najugroženijih kategorija stanovništva u Opštini a da su definirane razvojne mjere tek donekle u skladu sa potrebama mladih, hitno je potrebno revidirati razvojne prioritete Opštine i uskladiti ih sa stvarnim potrebama zajednice. Potrebno je raditi na slobodi govora i mišljenja, te reducirati utjecaje političkih partija pri zapošljavanju i pristupu javnim servisima. Radnička prava u Opštini su na nezavidnom nivou što uzrokuje uzastopne valove emigracije stanovništva van granica BiH.

U narednoj tabeli je uporedni prikaz potreba lokalne zajednice utvrđene tokom terenskog istraživanja, potreba koje je utvrdila lokalna vlast Cazin u svojim strateškim dokumentima, te stepen njihove međusobne usklađenosti u oblastima relevantnim za UN ciljevima održivog razvoja.

Ciljevi održivog razvoja	Razvojne potrebe identifikovane terenskim istraživanja.	Razvojne potrebe navedene u strateškim dokumentima Opštine Kakanj	Mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima	Procjena stepena usklađenosti razvojnih strategija
Svijet bez siromaštva	Siromaštvo u porastu, identifikovan niz ugroženih kategorija; Posebno su pogođene osobe treće starosne dobi	Potrebno unaprijeđenje kvaliteta usluga Centra za socijalni rad i uvođenje novih servisa za pomoć starim i iznemoglim osobama.	Osposobljavanje prostorije za kontaktiranje roditelja sa djecom i prostorije za rad sa djecom i mladima; Uspostavljanje Centra za razvoj inkluzivne prakse	Neusklađene
Svijet bez gladi	U službi je javna kuhinja pod vodstvom Merhameta; Korisnici osobe treće dobi; mnogi zbog udaljenosti i iznemoglosti ne mogu doći po obrok	Strategija prepoznaje potrebu bez definisanih mjera	Mjere nisu definisane	Neusklađene
Zdravlje i blagostanje	Potrebna razvoj kapaciteta bolnice USK u oblasti onkologije i drugih	Potrebna uspostava terenske službe hitne medicinske pomoći i stručnog	Nema planiranih aktivnosti	Neusklađene

	specijalističkih odjeljenja; Potreban razvoj digitalne komunikacije sa UKCS kako pacijenti ne bi morali putovati do Sarajeva kada to nije neophodno	kadra u oblasti hitne medicinske pomoći, koja trenutno ne postoji		
Kvalitetno obrazovanje	Nedostatak kvalitetnog obrazovanja i adekvatne opreme u školama (posebno u polju informatike i stranih jezika); Nedostatak mogućnosti izvođenja kvalitetne praktične nastave; Nedostatak certificiranih programa za dokvalifikaciju i rekvalifikaciju; potrebna financijska podrška učenika i studenata.	Potrebno proširenje kapaciteta obdaništa; Potrebno unapređenje infrastrukturnih kapaciteta OŠ. I opremanje kabineta, posebno informatike; Neusklađenost obrazovne ponude sa potrebama tržišta rada; Potrebna bolja opremljnost srednjih škola i kabineta za izvođenje specijalističke obuke i nastave, posebno kada je riječ o tehničkim strukama.	Prošireni kapaciteti obdaništa; Povećanje obuhvata djece predškolskim odgojem Izgradnja osnovne škole Cazin I Rekonstrukcija zgrade centralne škole Gornja Koprivna Grad Cazin Izgradnja područne škole Ponjevići JU OŠ "Gornja Koprivna" Općina Cazin	Djelomično usklađene
Rodna ravnopravnost	Potreba za: uslugama brige o osobama u potrebi; pristup javnim vrtićima;	Uvojen je Gender akcioni plan za 2020-2024 koji definiše slijedeće prioritete; Jačanje	Kreirati programe podrške nezaposlenim ženama kroz	Djelimično usklađen

	Mjere prevencije diskriminacije žena pri zapošljavanju i tokom radnog odnosa.	kapaciteta Gradskog vijeće i gradske službe da djeluju za ravnopravnost polova; Unapređenje stanja ravnopravnosti polova na području Grada Cazina; Razviti mehanizme praćenja stanja	korištenje mjera aktivne politike zapošljavanja	
Čista voda i sanitarni uslovi	Kanalizaciona mreža apsolutno ne zadovoljava ni minimum standarda. Postojeća kanalizaciona mreža, koja pokriva samo uži dio grada je neadekvatna i prevaziđena prvenstveno zbog starosti mreže i neodgovarajućih profila cijevi.	Povećanje kapaciteta vodosnadbjevanja stanovništva; adresirati problem gubitaka vode u sistemu vodosnadbjevanja Proširiti kanalizacionu mrežu Adresirati problem prikupljanja otpadnih voda iz svih lokalnih privrednih subjekata, posebno iz industrijskih postrojenja	Rekonstrukcija vodovodnog sistema Pećigrad Uspostava DMA mjernih zona, te implementacija GIS-a vodovodnog i kanalizacionog sistema Projekat DECENT – izgradnja biljnog prečišćavača i sanitarnog kolektora Čišćenje vodotoka	Djelimično usklađen
Pristupačna energija iz čistih izvora	Potrebna su ulaganja u izgradnju modernih dalekovoda i	Nema podataka	Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, ekološki prihvatljivih	Neusklađen

	obnova strujne mreže; U okolnim selima struje nije riješena na svim lokacijama		goriva i povećanje energijske efikasnosti objekata	
Dostojantven rast i ekonomski rast	Jačanje radničkih prava i poboljšanje uslova rada; Potrebni programi zapošljavanja mladih Trend odlaska zbog nezaposlenja i loših uslova rada; poslodavci teško dolaze do kvalifikovanih radnika.	Neto plaće zaposlenih u svim djelatnostima u gradu Cazin niže su u odnosu na plaće u istim djelatnostima u Federaciji BiH. Pored strukturne nezaposlenosti, ozbiljan problem predstavlja i veliki broj nezaposlenih mladih osoba u životnoj dobi između 18-35 godine koji čine 44,5% nezaposlenih.	Učešće grada sa Fondacijom Mozaik u finansiranju fonda Omladinske banke Finansiranje NVO programi za mlade	Djelimično usklađene
Smanjenje nejednakosti	Evidentna socijalna isključenost osoba iz ruralnih krajeva, siromašnih, žena, mladih, Roma i Migranata; Isključenost na osnovu političkog opredjeljenja	Nema podataka	Parcijalno sufinansiranje rada NVO sektora	Neusklađen
Održivi gradovi i zajednice	Prelazak na ekološki održivu industriju; usavršavanje socijalnih usluga; transparentni rad državnih institucija; iskorjenjivanje	Osigurati održivi razvoj smanjenjem negativnih utjecaja na okoliš, planskim upravljanjem prostorom i prirodnim	Mjere na utopljanje javnih ustanova Grad je realizirao projekte energetske efikasnosti objekta gradske	Djelimično usklađen

	korupcije i nespotizma; jačanje demokratije i prava na slobodu mišljenja i govora.	resursima i racionalnim razvojem komunalnih usluga	uprave, te objekata „Stare Gimnazije“, OŠ Gornja Koprivna, JU Dječije obdanište „Hasnija Omanović“, Sportske dvorane i Kulturnog centra u Cazinu u 2020/2021 godini Grad Cazin je sufinansirao projekat unapređenja energetske efikasnosti Osnovne škole Cazin II u okviru kojeg je zamijenjena vanjska stolarija i zamijenjen kotao na ugalj sa kotlom na pelet	
Očuvanje klime	Klimatske promjene vidljive potrebno razviti mjere podrške poljoprivrednicima	Osigurati održivi razvoj smanjenjem negativnih utjecaja na okoliš, planskim upravljanjem prostorom i prirodnim resursima i racionalnim razvojem komunalnih usluga	Mjere usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže Mjere usmjerene ka jačanje turizma Izrađen Akcioni plan održivog upravljanja energijom i prilagođavanja	Djelomično usklađene.

			klimatskim promjenama Grada Cazina (SECAP) za period do 2030. Godine	
Očuvanje vodenog svijeta	Cazin nema riješen kanalizacioni sistem što značajno utječe na zagađenje vodenog svijeta	Osigurati održivi razvoj smanjenjem negativnih utjecaja na okoliš, planskim upravljanjem prostorom i prirodnim resursima i racionalnim razvojem komunalnih usluga	Mjere usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže	Djelimično usklađene
Očuvanje života na zemlji	Evidentiran problem divljih deponija; potrebni programi reciklaže	Potrebna reciklažna centar te suzbijanje pojave divljih deponija	Nabavka specijalnog komunalnog vozila Izgradnja i uređenje pretovarne stanice, reciklažnog dvorišta i sortirnice (I faza)	Usklađene
Mir, pravda i snažne institucije	Nejednak i stranački uslovljen pristup poticajima, resursima, školstvu, zdravstvu i drugim socijalnim uslugama; korupcija	Nedovoljna intersektorska saradnja u rješavanju sigurnosnih izazova i korupcije.	Usvojen plan integriteta Općine Cazin. Lokalne vlasti uvele obrasce za prijavu korupcije	Djelimično usklađene

	sveprisutna a naročito u zapošljavanju u javnom sektoru.			
Partnerstvom do ciljeva	Potrebna saradnja privatnog sektora i obrazovnih institucija u pružanju praktične nastave. Potrebna saradnja privatnog javnog i civilnog sektora u projektima razvoja eko turizma	Jačanje lokalnih kapaciteta sa ciljem unapređenja konkurentnosti lokalne ekonomije, kvalitetne valorizacije postojećih ekonomskih potencijala, privlačenja investitora i korištenja raspoloživih resursa u cilju intenziviranja lokalnog razvoj	Ostvarena saradnja privatnog sektora i obrazovnih institucija u pružanju praktične nastave.	Djelimično usklađene